

University of Groningen

Women's perceptions, knowledge and breastfeeding decision-making

Oosterhoff, Alberta Tonnise

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2015

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Oosterhoff, A. T. (2015). *Women's perceptions, knowledge and breastfeeding decision-making: Linking theory to qualitative empirical data*. [Thesis fully internal (DIV), University of Groningen]. University of Groningen.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Dankwoord

Het klinkt niet erg logisch om aan een promotietraject te beginnen in combinatie met een drukke baan als docent aan een hogeschool, op het moment dat je echtgenoot ontslag neemt bij een grote zorgorganisatie om een eigen praktijk te beginnen, terwijl je een dynamisch gezin hebt met vier opgroeiende kinderen waarvan er eentje aan topsport doet. Toch is het zo gegaan. Gelukkig weten mensen tevoren niet hoe dingen lopen, anders zou men zelden aan iets beginnen.

Dit proefschrift is in de eerste plaats het resultaat van mijn onderzoeksproject. Het is daarnaast het resultaat van een reis door het leven van vele mensen.

Het begon allemaal toen ik mijn eerste kind verwachtte. Ik was van plan om borstvoeding te geven, omdat dat mij vanzelfsprekend en het meest natuurlijk leek. Toen mijn meisje Sanna geboren werd, waren mijn gevoelens inderdaad heel natuurlijk, maar ik had tegelijkertijd geen idee wat ik moest doen en er was geen moeder om mij heen om mij van advies te voorzien. Er moest een hoop geregeld worden en ik had veel aan mijn hoofd. Gelukkig was Sanna gezond en wist zij precies wat te doen.

Ik dacht veel terug aan 9 jaar eerder, toen ik m'n eerste antropologische veldwerk deed in een dorp in West Afrika. Ik bleef maar denken aan de vrouwen daar. Hoe zat dat, het leek destijds of zij precies wisten wat ze moesten doen. Of kwam dat doordat ze geen keus hadden, omdat het geven van borstvoeding aan hun kind een kwestie van overleven was? Waarom was ik zo aan het worstelen, terwijl het bij mij helemaal niet over overleven ging, met goede zorg om mij heen, eventueel goede kwaliteit kunstvoeding te verkrijgen in de eerste de beste winkel en onder hygiënische omstandigheden te gebruiken. Of, was dat de prijs die ik moest betalen voor het leven in een 'ontwikkelde' samenleving, als hoogopgeleide vrouw met controle over haar eigen leven, althans tot op bepaalde hoogte. Mogen vertrouwen op de eigen intuïtie, zolang dat voldoet, en waar nodig meteen kunnen overstappen op hoogontwikkelde zorg en medische wetenschap?

En, hoe zat dat dan met mijn zus Sybrit, die altijd de lammeren die te vroeg geboren en verstoten waren, toch aan het drinken kreeg bij het moederschaap of een andere beschikbare ooi? In al haar geduld lukte dat haar 9 van de 10 keer. Waarom lukte het haar niet om zelf borstvoeding te geven aan haar eerste kind, en moest ze overgaan op kunstvoeding? Alleen maar vanwege een kraamhulp die ten onrechte had gezegd dat aanleggen geen zin had omdat er de eerste dagen toch nog geen melk was?

Met deze ervaringen als moeder, als boerendochter, als antropoloog, als docent en als academica, verzeilde ik in 2008 in een nationaal debat over borstvoeding in Nederland. Het bleek later de aanzet tot dit proefschrift te zijn geweest.

Terwijl dit debat gaande was, ontmoette ik Prof. dr. ir. Hinke Haisma. Zij introduceerde

me in haar onderzoek naar borstvoeding in Brazilië. Ze was naast de fysiologische en voedingskundige insteek van haar onderzoek, gefascineerd geraakt door de ervaringen en verhalen van de moeders. Hinke en ik raakten aan de praat en zijn daar niet meer mee opgehouden. Door de ontmoeting met Hinke beseftte ik dat ik terugverlangde naar het doen van onderzoek, zoals destijds met Tanja, studiegenoot, en zielsverwant door de gedeelde onvergetelijke ervaringen als onderzoeker. Ik had heimwee naar het veldwerk in Afrika, participerende observatie, met de mensen mee het land in, het water op, interviews afnemen, een theorie kiezen en tot op de bodem uitpluizen, volledig verdwalen in een totaal andere cultuur en jezelf zien te hervinden en je tenslotte helemaal thuis voelen.

Samen met Hinke zocht ik contact met Prof. dr. Cees van der Schans, de lector van het lectoraat Healthy Ageing, Allied Health Care and Nursing, van de Academie voor Gezondheidsstudies aan de Hanzehogeschool te Groningen. En, Cees schonk me zijn vertrouwen. Ik begon aan mijn onderzoek en kon deelnemen aan een scholing kwalitatief onderzoek voor een groep onderzoekers van het lectoraat. Deze scholing werd verzorgd door Prof. dr. Inge Hutter en Dr. Ajay Bailey van de afdeling Demografie van de Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen aan de Rijksuniversiteit Groningen. In dezelfde periode kreeg Hinke bij deze afdeling een aanstelling. Ik kon met mijn onderzoek met haar meeverhuizen, en Inge en Hinke werden mijn promotores.

Mijn dank gaat uit naar de vele mensen die op welke manier dan ook een bijdrage geleverd hebben aan mijn onderzoeksproject.

In de eerst plaats de vrouwen en hun families die ik heb geïnterviewd. Jullie hebben je meest intieme ervaringen met mij gedeeld. Het was geweldig om te luisteren naar jullie verhalen, verwachtingen, zorgen, geluk en worstelingen. Fantastisch om jullie adressen op de meest uiteenlopende plekken op te zoeken, jullie echtgenoten te ontmoeten en jullie baby's te zien en vast te houden.

Ik bedank de verloskundigen van de praktijken 'De Vlinder' te Heerenveen en LEDA te Winschoten. Jullie waren absoluut fantastisch in het werven van de vrouwen en het verlenen van alle medewerking om de interviews af te kunnen nemen.

Inge, dank dat je mijn promotor wilde zijn. Jij bent zo inspirerend. Door met jou te praten zag ik altijd weer dingen waarvan ik niet wist dat ze er waren. Ik kon daardoor steeds weer betekenis vinden in mijn data. Het was er gewoon. Het boek van Monique, Ajay en jou, het beschreef precies wat ik al deed, alleen wist ik het nog niet. Ook in de periode dat we minder afspraken hadden, was het jouw stem op de achtergrond die me toch steeds vergezelde.

Hinke, mijn promotor en daarnaast dagelijks begeleider. Ik vind het geweldig om voor jou de eerste promovendus te zijn. Jij bent steeds de motor van het hele project geweest en je hebt me telkens weer gesteund, ook als ik liep te klagen. We hebben het daarnaast steeds over van alles gehad en zijn vriendinnen geworden. Ja, er is eigenlijk niets dat we niet hebben besproken ... Ik heb nog nooit eerder iemand ontmoet met wie ik zo vrienden kan zijn die tegelijkertijd mijn

supervisor is. Jij bent daar echt goed in!

Met z'n drieën, Inge, Hinke en ik, waren we een prachtig team, en gingen we tegelijkertijd door lastige periodes in ons leven. Dat was heel speciaal. Ik dank daarnaast alle (oud-) collega's en medewerkers op de afdeling Demografie, met wie ik een werkplek, een kamer of zelfs alleen maar de gang of de kantine heb gedeeld. Ook al kon ik er meestal maar één dag per week zijn, ik heb het enorm goed gehad bij jullie! Bedankt!

Hartelijk dank Alice voor het transcriberen, niet altijd het leukste klusje ...

Colleen, wat ben jij een fantastische corrector en editor. Vreemd om je niet te kennen, maar dat gaat vast snel veranderen ...

Bedankt lectoraat Healthy Ageing, Allied Health Care and Nursing, alle onderzoekers daar, en met name Cees. De periode dat ik geen enkele zichtbare output leverde, was lastig voor ons allebei. Het kostte je soms moeite, maar, je bleef het vertrouwen bewaren. Dat siert je en ik wil je er enorm voor bedanken. Judith en Ineke bedankt voor al het geregeld! Wolter en Roos, het was leuk om met jullie de scholing kwalitatief onderzoek te doen. En Margreet, wat een supertijd hadden we op het QHR congres in Vancouver, dat gaan we echt nog eens doen, waar in Canada het ook mag zijn!

Opleiding Fysiotherapie, hartelijk bedankt voor deze kans. Management, teamleiding, collega's, kamergenoten - en dat zijn er heel wat geweest - wat een fijn team hebben we toch. Ik ben altijd een vreemde eend in de bijt geweest, geen fysiotherapeut, geen medicus, en ook al geen kwantitatief onderzoeker. Dank voor jullie collegialiteit en gezelligheid. Marjanne, wat fijn dat jij je destijds beschikbaar stelde als pilot voor de eerste interview ronde. Miriam en Paul, jullie hebben mij enorm geïnspireerd als wetenschapper en als docent-onderzoeker. Jullie weten veel en zijn tegelijkertijd zo goed in staat om te zeggen: 'dat weet ik niet'. Paul, we zijn een prima 'kwant' en 'kwal' team. Ik was heel gelukkig toen je 'ja' zei op mijn vraag of je mijn paranimf wilde zijn.

Dank je Tanja. Wat kan ik zeggen. In Perai vier maanden een hut delen, wat hebben we het mooi gehad, en wat konden we het goed op den duur, die emmer water op ons hoofd, 'first thing in the morning'. En al dat 'just sit and wait'. Later in Igombe, de steen, de vissers, het meegaan het Victoriameer op, vissen op Tilapia (en geen Nijlbaars!). Ontdekken dat er niets ritueels is aan het verbod op vrouwen aan boord, maar dat het gewoon heel onpraktisch is ... Dank aan onze begeleiders, maar tegelijkertijd ook mijn excuses aan Dr. van den Breemer omdat het artikel er nooit is gekomen dat in 1990 af had gemoeten. Het was gewoon niet in woorden te vatten ... Speciaal dank aan Prof. dr. Slikkerveer, die ons heeft geïntroduceerd in de wereld van de 'indigenous knowledge', het was geweldig om met u te werken. Tot twee keer toe ben ik niet ingegaan op uw uitnodiging om bij u te promoveren, wat heel idioot klinkt nu ik het opschrijf, maar destijds heel logisch was. In 1991 paste het niet in mijn leven en in 2008 kon ik niet naar Leiden reizen. Ik wil u enorm bedanken voor uw inspiratie. Ook dank ik Dr. Voorhoeve, de

eerste Nederlandse tropen kinderarts. Heel bijzonder dat u mij uw originele documenten hebt toevertrouwd.

Mijn vriendinnen. Ik ben de laatste jaren niet zo aardig en belangstellend geweest als ik wel had gewild. Als jullie me vroegen voor een wandeling of theater of etentje zei ik vaker nee dan ja. Toch bleven jullie me vragen. Jullie bleven steeds loyaal en geïnteresseerd in mijn onderzoek, ook al dacht je soms misschien: waar heeft dat mens het over? Wilma, Ditty, jullie waren allebei altijd lekker kritisch over het doen van onderzoek in het algemeen. Dat hield me goed scherp! Rianne, je verhalen over de afdeling destijds vond ik meesterlijk, ontroerend, en daarmee heel inspirerend. Beppie, jij wist al veel eerder dan ikzelf dat ik dit ging doen, was het niet in juni 2007 in Riga? Trijntje, ik hang aan je lippen als je vertelt over je werk met de moeders in je wijk. En ja, wat moet het leven geleefd worden ...

Speciale dank aan Trienke, en ook Sjouke. Bij jullie kwamen de kinderen altijd op de eerste plaats. Jullie zijn als echte ouders maar ook als de opa en oma voor ze geweest.

Marjo en Sybrit. Een ieder zou zich zulke zussen wensen. Ik heb mij door jullie altijd gesteund gevoeld. Marjo, dank voor het vertaalwerk, met name de citaten, en de last-minute correcties. Sybrit, jij dacht altijd mee en stelde vaak op de voor jou zo kenmerkende manier verrassende vragen. Doordat wij drieën het zo goed hebben samen, kunnen we met elkaar de herinneringen aan papa en mama bewaren. Jullie zijn de dragers van mijn verleden, en daarmee ook van mijn heden en mijn toekomst.

Jij, Jan. Dank dat jij je leven met mij wilt delen en me mijn leven met jou laat delen. Jij bezit het grandioze vermogen om mensen in jouw omgeving méér zichzelf te laten zijn. Hoe je het doet begrijp ik nog steeds niet, maar zo doe je dat, telkens weer. Dank dat je een echte family-man bent en dat je, na je verlies, het allemaal nog eens opnieuw wilde, dat hele baby-gedoe. We maken het elkaar niet altijd makkelijk, maar, niemand had gezegd dat het eenvoudig zou zijn. Ik hou van je, en ... de fruitbomen staan er!

Marcus en Jesse. Dank voor jullie geduld, het vertrouwen, en het verdragen van mijn frustratie als ik weer eens vastliep in m'n eigen gedraai. Ik herinner me als de dag van gisteren hoe ik voor het eerst alleen met jullie als kleuters in huis was. Jesse zat al lang op schoot met een boekje, en Marcus, jij had je verstopt achter de glazen deur. Het kostte je een half uur om je er overheen te zetten en bij me te komen zitten. Nu ben je mijn paranimf, waar ik enorm gelukkig van word.

Sanna en Frouke. Jullie zijn alles voor me. Bedankt voor jullie steun, telkens weer! Sanna, je hebt mij altijd een spiegel voorgehouden en dat doe je nog steeds, ook al ben je je daar zelf misschien niet van bewust. Sorry Frouke dat jij toen je 5 was op de een of andere manier bent begonnen om zelf je eigen baby-boek te schrijven. Het is nogal gênant en ik mocht willen dat ik dat voor jou had gedaan, zoals mijn moeder voor mij heeft gedaan, en zoals het is bedoeld. Een troostrijke gedachte misschien: nu schrijven we samen FBMCHKAX.